

Stručni rad

USPJEŠNA KOMUNIKACIJA U ŠKOLI

Jasmina Križaj Grušovnik

Učiteljica razredne nastave i stranog jezika u razrednoj nastavi

Od 1. do 3. razreda

Osnovna škola Markovci

Sažetak

Kakva nas sjećanja i osjećaji obuzimaju kad pomislimo na školsko doba? Sjećamo li se ljubazne učiteljice koja nam je pomagala ili strašnog učitelja, od kojeg nas i danas prolazi jeza? Kakva iskustva imamo? Često su naša sjećanja još uvijek živa ili ponovno ožive dok se prisjećamo trenutaka sreće, tuge, radosti, uspjeha ili neuspjeha koje smo doživjeli u školi.

Ključne riječi: komunikacija, čuvstva, učenici

1.Uvod

Komunikacija je jedna od najvažnijih vještina ljudi. Međusobno komuniciramo u različitim situacijama. Neki se od nas bolje koriste komunikacijskim vještinama, dok drugi to čine slabije. Često nam nedostaju komunikacijske vještine, ali moramo biti svjesni koliko je važno vladati tim umijećem, što osobito vrijedi za osobe koje rade s drugim ljudima, pa tako i nas učitelje, koji radimo s djecom. Dobra komunikacija omogućava nam da održavamo dobre odnose s članovima obitelji, suradnicima, prijateljima, roditeljima djece, ukratko, u svakom našem kontaktu s drugom osobom. O komunikaciji ovisi kako ćemo oblikovati odnose s drugima, kako ćemo postizati ciljeve, s učenicima rješavati konflikte ili surađivati s roditeljima.

2.Sadržaj

Osobnost učitelja i njegova komunikacija s učenicima vrlo je važna. Učitelj mora poznavati razliku između riječi koje nas potiče i onih koje ohrabruju, riječi koje izazivaju agresiju i onih koje pozivaju na suradnju, riječi koje dijete ometaju u razmišljanju i usredotočenosti i riječi koje oslobađaju djetetovu urođenu želju za učenjem. Djeci trebamo pokazati da se sve prepreke mogu prevladati iskrenošću, razgovorom i poštovanjem prema drugima. Vrlo je važna i komunikacija roditelja s djecom, jer bolja komunikacija roditelja s djecom zasigurno uzrokuje manje problema u odgoju. Ako je učiteljeva komunikacija dobra, onda je u stanju održavati dobar odnos i među učenicima u razredu. Komunikacija je također važna tijekom održavanja informacija za roditelje. Moramo biti svjesni koliko je važno pravilno argumentirati svoje tvrdnje jer samo tako roditeljima možemo uspješno predstaviti uspjeh učenika, njegovu osobnost, probleme i druge posebnosti. Učitelj koji ima autoritet i može s učenicima nesmetano komunicirati pridonosi boljem uspjehu učenika i boljem ozračju u razredu [2].

Treba prihvatiti djetetova čuvstva:

1. Prepoznamo djetetova čuvstva i nikad ih ne nijećemo

Učitelji često negiraju čuvstva učenika, zbog čega učenici izgube hrabrost. Ako se učenik požali da mu je nešto preteško ili da nešto ne može učiniti, ne poričimo njegova čuvstva. Uznemireni učenici ne mogu se pribitati, zato se prema njihovim čuvstvima moramo odnositi s poštovanjem. Djeca teško mijenjaju svoje ponašanje kad u potpunosti zanemarimo njihova čuvstva, stoga prihvatimo njihova čuvstva, ali zaustavimo neprihvatljivo ponašanje. Umjesto optužbi, naredbi i sarkazma, bolje je da učenici opišu problem i sami dođu do rješenja. Stalno osporavanje čuvstava može zbuniti i naljutiti učenike. Osim toga, uči ih da nije važno biti svjestan svojih čuvstava.

2. Čuvstva izražavamo riječima

Ako prihvatimo i prepoznamo učenikova negativna čuvstva, potičemo ga da se nastavi truditi. Naučivši ga prepoznati svoje emocije, možemo ga naučiti i kako ih kontrolirati.

3. Izbjegavamo kritike i savjete

Kritizirajući i savjetujući učenike učitelji često žele dobro, ali tada se učenici ne mogu usredotočiti na svoje probleme i preuzeti odgovornost za njih, pa je kritiziranje bolje izbjegavati. Učenici će prije promijeniti ponašanje ako im ponudimo informacije bez da ih pritom uvrijedimo. Prijetnje i naređenja u učenicima pobuđuju osjećaj nemoći ili izazivaju otpor.

4. Čuvstva prihvaćamo riječima: O, hm, aha

Njima učenicima pokazujemo da nam je stalo. Također je važno učeniku povremeno kimnuti u znak razumijevanja i potvrde. Učeniku trebamo dati priliku da se usredotoči na svoje probleme i pokuša ih riješiti sam. Potrebno mu je naše razumijevanje i moramo prihvatiti njegova čuvstva. Također je važno pažljivo slušati dijete. Ponekad je i tišina puna razumijevanja sve što djetetu treba.

5. Izbjegavamo objašnjenja

Nije ugodno kad učenici ne žele prihvatiti logično objašnjenje, ali ako ih želimo savjetovati dok su uznemireni, tada nas uopće neće čuti. Važno je prvo saslušati učenika pa mu tek onda dati priliku da prihvati ili odbije naše prijedloge i razmišljanja. Djetetu trebamo pokazati svoju spremnost za razgovor ako je i ono spremno razgovarati. Djeci je potrebna osoba koja će ih saslušati i posvetiti se njihovim problemima, umjesto prodike i dugih objašnjenja. Jedna gesta ili riječ može ih potaknuti da počnu razmišljati o problemu i onome što treba učiniti. Mlađa djeca jako vole kad oponašamo drugu osobu ili upotrijebimo drugačiji naglasak. Svi mi u sebi nosimo djelić razigranosti, koja nam može vrlo dobro doći.

6. Umjesto kažnjavanja, kažemo što bi moglo pomoći

Umjesto kažnjavanja, učitelj treba izraziti odlučno neodobravanje, reći što očekuje i pokazati učeniku kako može ispraviti pogrešku. Učeniku kažemo što bi moglo pomoći i ponudimo mu izbor. Također je važno da učenik iskusi posljedice svog ponašanja [2].

Ako se ne bavimo s djetetovim čuvstvima, ona mogu prerasti u velik problem pa je bolje odvojiti malo vremena i saslušati dijete. Učitelji moraju biti svjesni da se neka djeca bore s problemima o kojima ni ne sanjamo. Pred nama su i djeca koja gotovo nikad ne vide svoje roditelje, djeca u udomiteljskim obiteljima, djeca koja trpe nasilje i zlostavljanje, djeca koja žive u obiteljima u kojima su prisutni alkohol ili droge. Neka

djeca nikad nisu imala priliku biti djeca. Kao rezultat toga, javlja se stanje emocionalnog stresa povezanog s osjećajem manje vrijednosti. Ova psihička napetost kod nekih učenika izaziva povlačenje i depresivnost, dok druge vodi u neželjeno ponašanje kojim privlače pažnju ili u različite emocionalne poremećaje i poremećaje ponašanja. Situacija kod kuće obično se odražava i u školi, pa bi učitelji trebali pokušati pomoći takvim učenicima da se oslobode barem dijela emocionalnog pritiska [2].

Stoga je za poticajno i sigurno okruženje za učenje i dobru komunikaciju s učenicima važno da učenici znaju što se od njih očekuje te koja su pravila i posljedice. Dijete se mora osjećati sigurno i znati da se može osloniti na učitelja. Mora se osjećati prihvaćenim i imati priliku da ga se sasluša, mora primati dovoljno primjerenih ohrabrenja i pohvala te prepoznati svoje prednosti i istovremeno dobiti podršku učitelja na slabijim područjima [1].

Mnogo sam razmišljala o svom načinu rada i rješavanju problema i morala sam sebi priznati da sam često u kakvoj situaciji mogla postupiti drugačije. Djeci često naređujemo, kažnjavamo ih i nijećemo njihova čuvstva. Ubrzo sam otkrila da je učenike kojima se naređuje još teže ovladati. Mnogo izgovorenog dovodi do toga da učenici imaju loše mišljenje o sebi. Odrasli također često spominju riječ molim, što omekšava izravnu naredbu, no djeca je često preslušaju i opiru se zahtjevu.

Počela sam drugačije reagirati i otkrila da većina učenika bolje sluša kad su svjesni da sam na njihovoj strani i da razumijem njihove probleme. Umjesto prijekora, ponudila sam im informacije. Voljela bih reći da mi je svladavanje novih metoda bilo lako, ali to ne bi bila istina. Morala sam mnogo razmišljati o tome kako drugačije riješiti probleme. Učenike sam također više puta pohvalila, što se pokazalo vrlo pozitivnim. Primijetila sam koliko je važno tražiti prilike da učenike prikažem u novom svjetlu i da ih stavim u poziciju u kojoj će spoznati koliko su važni. Nastojala sam da učenici više puta čuju nešto pozitivno o sebi i više sam puta spomenula njihova postignuća.

S vremenom sam opazila osjetno manje disciplinskih problema i bolje ozračje u učionici. Promijenila sam i dijalog s roditeljima, što je urodilo dobrim rezultatom. Razgovor na informacijama uvijek započinjem tako što kažem nešto dobro o djetetu i objasnim što dijete treba učiniti da popravi svoje nedostatke. Također sam otkrila da je učenicima lakše prihvatiti naša ograničenja ako mi prihvaćamo njihova čuvstva. Začudilo me do kakvih rješenja djeca dolaze ako ih samo saslušamo.

3.Zaključak

Dobar odnos i uspješnu komunikaciju s učenicima možemo osigurati cjelovitim pristupom, načinom na koji vodimo nastavu i uključivanjem svakog djeteta u nastavu. Smatram da je izobrazba učitelja na ovom području vrlo važna. Ona će nam omogućiti uspješno komuniciranje te lakše i bolje razumijevanje učenika kako bismo im mogli pomoći. Učitelji moraju biti odgovorni, pouzdani i vješti u komunikaciji te primjerom pokazivati kakvo ponašanje očekuju od učenika. Trebamo se pokušati riješiti starih navika u komunikaciji, mirnije reagirati i znati saslušati. Djeca moraju osjetiti da ih razumijemo.

4.Literatura

- [1.]Faber, Adele. Mazlish, Elaine. 1996. *Kako se pogovarjamo z otroki in kako jih poslušamo*. Mladinska knjiga. Ljubljana.
- [2.]Faber, Adele i dr. 2000. *Kako se pogovarjamo z otroki, da se lažje učijo doma in v šoli*. Mladinska knjiga. Ljubljana.